

NR 2 2023

Lyckoslanten

TIDNINGEN OM
PENGAR & SPARANDE
FRÅN SWEDBANK &
SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

MINIHÄSTEN
SOM SLÅR
VÄRLDSREKORD

MARTINUS ÄR TILL
VÄNSTER...

OCH MARCUS TILL HÖGER

★ ★ *Marcus & Martinus*

**BARNSTJÄRNORNA
HAR VUXIT UPP** ★ ★

LÄRARHANDLEDNING

...kan influencern LURAS
Gör somrigaste smultronsylten!

LÄRARHANDLEDNING

till Lyckoslanten NR 02 2023

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxen-utbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetssätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24. Facit på korsord och sudoku finns på vår sajt.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Tidningen skickas gratis till skolor med undervisning i årskurs 4-6. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller skriva ut på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se

1. BARNSTJÄRNOR

Bygger på artikeln *Vi har knappt hunnit dejta* på sid 4-7.

SYFTEN: Kunskaper om sociala, ekonomiska, politiska, rättsliga och mediala förhållanden och strukturer i samhället. Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift.

CENTRALT INNEHÅLL: Sociala roller och normer i olika sammanhang, till exempel inom familjen och i vänskapsrelationer. Könroller, jämställdhet och sexualitet. Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag.

ÖVNINGAR: Läs artikeln tillsammans med eleverna och prata med dem utifrån följande punkter:

- Vad betyder det att bli barnstjärna?
- Hur kom det sig att tvillingarna blev så kända som de blev?
- På vilket sätt tror ni att det har påverkat Marcus och Martinus att de har varit så berömda?
- Vad har de fått göra för att klara av skolan?
- Tror ni att det kan vara negativt att vara känd på det här sättet så tidigt i livet? Berätta hur ni tänker?

Sedan kan ni repetera vilka andra barnstjärnor som artikeln tar upp och även låta eleverna få fundera över om de själva känner till några flera.

Låt eleverna få arbeta i grupper eller i par där de väljer ut någon av barnkändisarna som de ska hitta lite mera fakta kring.

TEMA:
Samhälls-
kunskap och
svenska

- Vilka är de?
- Var kommer de ifrån?
- Hur kom det sig att de blev kända?
- Vad är de mest kända för?
- Vad har de för bakgrund?

Be dem göra ett kollage där de förslagsvis har skrivit ut bilder och texter och annat för sin presentation. Låt alla få visa upp det för varandra.

OM NI HAR TID: Prata om att man ibland säger att det kan upplevas som att den som har varit en barnstjärna har förlorat en del av sin barndom. Prata kring följande punkter:

- Vad tror ni att man menar med att man har förlorat sin barndom?
- Vad är det man i så fall förlorar?
- Vilka konsekvenser tror ni att det får att man missar en del av det som andra barn och unga får göra?
- Tror ni att det påverkar en när man bli vuxen?

Låt eleverna få skriva en argumenterad text för vad just de anser om saken och ha sedan en stund där de får presentera för varandra hur just de tänker.

Sätt upp punkter på tavlan för vad som ingår i en argumenterande text.

---

2. OM VI FICK BESTÄMMA

Bygger på artikeln *Jag bestämmer världsbra* på sidorna 8-9.

SYFTEN: Förmåga att analysera samhällsfrågor ur olika perspektiv och kritiskt granska hur de framställs i olika källor. Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift.

CENTRALT INNEHÅLL: Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas. Hur individer och grupper kan påverka beslut, genom att rösta i allmänna val och till exempel genom elevråd i skolan eller genom att skapa opinion i sociala medier.

Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag.

ÖVNINGAR: Läs artikeln tillsammans och låt eleverna få fundera över vad de skulle vilja bestämma över i världen. Be dem att berätta och skriv upp deras tankar på tavlan som en mindmap där du har skrivit "Mina världsbra idéer" i mitten med en ring runt.

Låt eleverna få välja ett ämne som just de vill skriva kring. Det behöver inte vara det som de själva har kommit på. Berätta att de ska göra en debattartikel kring sitt ämne. Repetera gärna vad receptet för en debattartikel är och skriv upp punkter för detta på tavlan som de kan ha som stöd. Det finns en mall för detta på Skolverkets hemsida som du kan utgå ifrån. Skriv "Debattartikel Skolverket" i valfri webbläsare så får du upp pdf. Låt alla presentera för gruppen.

OM NI HAR TID: Här kan ni både prata om, läsa om och titta på nyheter tillsammans som är aktuella just nu. Förslagsvis kan ni se på *Lilla aktuellt* (se länk).

Låt eleverna jobba i par med att förbereda en nyhetssändning där de ska berätta om det som är aktuellt just nu. Prata sedan om vad de skulle vilja förändra för att situationerna ska kunna bli bättre.

LÄNK: www.svt.se/barnkanalen/barnplay/lilla-aktuellt

GÄSTKRÖNIKAN

Låt dina elever skriva krönikor till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

”Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften.”

”Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket.”

Mall

Här är en mall för dig/er som vill skriva en krönika. Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till ämnet.

1. KRÖNIKA

En personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande. Vanligtvis skriver man i jag-form och har en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tänkvärd slutkläm.

Be eleverna att hitta ett aktuellt ämne att skriva om, eller berätta om en situation eller upplevelse.

Några tips:

- Var inte rädd för att ha åsikter eller att vara rolig. En krönika ska vara lättläst. Den får gärna vara underhållande, intressant och lite provocerande. Men inte elak mot andra, förstäs.
- Var personlig. Använd dig av egna erfarenheter. ”När jag skulle byta skola grät jag mig till sömns varje natt – men det gick bra sedan!” eller ”Igår när jag gick till affären såg jag en tiggare. Synen gjorde mig så...”
- VIKTIGT: En krönika är ingen faktatext. Skolarbetet om vikingatiden kan inte vara en krönika.

Att leverera: Text på cirka 1500 tecken, inklusive blanksteg.

2. FAKTA OM SKRIBENTEN

En krönika får mer liv om man får veta lite mer om avsändaren bakom texten.

Att leverera: Faktaruta som innehåller:

Namn, ålder, skola, intressen och ”min/vår hälsning till Sveriges mellanstadieelever”.

ÄMNE: Svenska.

Läsarna får hjälpa oss att skapa innehållet i tidningen. Vill dina elever skicka in krönikor?

Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi.se.

Vi väljer ut en text som publiceras i Lyckoslanten.

NÅGRA EXEMPEL PÅ ÄMNET:

Sopsortera bättre

Vego är bäst!

Varför får jag inte ha mössa inomhus?

Sluta klaga på BTS!

Vi behöver ert material senast:

9/6
2023

3. LISTA MED 3 TIPS som är relaterat till ämnet.

Det kan vara tips eller en topplista. Till exempel: Till krönika om att vi inte ska slänga så mycket mat – **3 sätt att bli (kli)matsmart**. Till krönika om att vara kär i sin idol – **3 bästa låtarna med xxx**. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 3 tips eller liknande, med max två meningar till varje tips.

4. FOTO

Färgbild på skribenten/skribenterna. Närbild eller i halvfigur (se exempel ovan).

Att leverera: Ett högupplöst foto på författaren/författarna (det får vara flera som skriver tillsammans).

Maila ert material (eller frågor) till: lyckoslanten@vi.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON Det räcker att ta bilder med en smartphone eller Läsplatta, om ni inte vill eller kan fotografera med andra kameror. Se till att ljuset är bra och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER Alla texter levereras samlade i **en och samma word-fil**.

MALLFÖRSLAG FÖR KRÖNIKA:

RUBRIK Den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om.

INLEDNING Ger en bakgrund till ämnet, ett citat, eller kanske bara börja mitt i en situation, som: "Jag står mitt i stallet och förstår ingenting. Var har Chaplin tagit vägen?"

BRÖDTEXT Krönikans största del. Själva resonerande texten.

AVSLUTNING Sammanfattning av krönikans innehåll och gärna en slutsats som kopplar ihop texten med inledningen: "Jag kommer aldrig att glömma Chaplin."

3. DITT DIGITALA SJÄLVFÖRSVAR

Bygger på artikeln *Vad händer när influencers luras?* på sidorna 14–15.

SYFTEN: Förmåga att analysera samhällsfrågor ur olika perspektiv och kritiskt granska hur de framställs i olika källor. Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift.

CENTRALT INNEHÅLL: Hur digitala och andra medier kan användas ansvarsfullt utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag.

ÖVNINGAR: Läs artikeln *Vad händer när influencers luras* tillsammans. Börja med att prata om vad en influencer är och vad de gör så att alla elever har klart för sig vad ordet betyder.

Fråga eleverna om de brukar vara på sociala medier och var de i så fall tycker att det är roligast att vara. Samtala om ifall någon i klassen har upplevt att de har blivit lurade i sociala medier någon gång. Prata sedan om följande punkter:

- Hur kan man göra om man tror att någon försöker lura en på nätet?

- Var löper man extra stor risk att bli lurad?
  - Varför tror ni att man vill lura andra på nätet?
- Låt eleverna få jobba i par eller mindre grupper där de får tänka ut en situation som kan uppkomma när man är på nätet och i sociala medier.

Be dem att göra som en liten teater där de ska spela/visa den tänkta situationen och låt sedan grupperna få visa dessa för varandra. Samtala utifrån punkterna efter varje visning:

- Vad var den tänkta situationen?
- Varför hände det som hände?
- Vad kan man göra för att undvika det?

OM DU HAR TID: Prata om att man precis som att man kan öva upp ett fysiskt självförsvar så kan man även öva upp ett digitalt självförsvar. Fråga eleverna vad de tror att man ska tänka på när man övar upp sitt digitala självförsvar.

Be sedan var och en att skriva en beskrivande och/eller en förklarande text där de utvecklar vad digitalt självförsvar är, varför det kan vara bra att öva upp det och hur man kan lyckas med det. Repetera gärna i förväg vilka komponenter som behöver vara med i en beskrivande och förklarande text.

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

CHRIS QWIST

som är lärare, specialpedagog och läromedelskonsulent.

Boka föreläsning

Förra året träffade Swedbank och sparbankerna 105 700 barn och unga och gav utbildning i privatekonomi. Initiativet Ung ekonomi vänder sig både till grundskolan och gymnasiet.

Läs mer och boka en föreläsning på
swedbank.se/ungekonomi